



Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Burgemeester Elsenlaan 325, Rijswijk



Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Tim Eestermans
In opdracht van	Novaform vastgoedontwikkelaars West BV
Naam opdrachtgever	Ronnie Maat
Rapportnummer	RA21382-02
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	16 mei 2022
Aantal pagina's	48
Collegiale toets	Manon Mulder
Wijze van citeren	Tim Eestermans, 2022 Ecologische quickscan Burgemeester Elsenlaan 325, Rijswijk Rapport RA21382-02, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.



Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doel	5
1.3	Wet natuurbescherming	5
2	Werkwijze	8
3	Plangebied en ingreep	9
3.1	Ligging plangebied	9
3.2	Beschrijving plangebied	9
3.3	Ecotopen	9
3.4	Ingreep	10
4	Resultaten	11
4.1	Beschermde gebieden Natura 2000 en NNN	11
4.2	Bescherming van houtopstanden	11
4.3	Vogels	11
4.4	Planten	12
4.5	Vleermuizen	13
4.6	Knaagdieren	14
4.7	Muizen	14
4.8	Marterachtigen	15
4.9	Overige zoogdieren	17
4.10	Reptielen	18
4.11	Amfibieën	19
4.12	Vissen	19
4.13	Vlinders en libellen	19
4.14	Overige ongewervelden	19
4.15	Samenvatting resultaten	20
5	Effectbeoordeling en toetsing Wet natuurbescherming	21
5.1	Natura 2000 gebieden	21
5.2	Natuur Netwerk Nederland	22
5.3	Houtopstanden	22
5.4	Vogels	22
5.5	Vleermuizen	23
5.6	Marterachtigen	23
5.7	Overige zoogdieren	23
5.8	Samenvatting effectbeoordeling en toetsing	23
6	Conclusies en vervolgstappen	25
6.1	Natura 2000 gebieden	25
6.2	Houtopstanden	25
6.3	Vogels	25
6.4	Samenvatting	25

6.5	Zorgplicht	26
6.6	Natuurinclusief bouwen	26
7	Literatuur en bronnen	27
7.1	Soortengroepen	27
Bijlage 1.	Wet natuurbescherming	29
Bijlage 2.	Foto-impressie plangebied	33
Bijlage 3.	Jaarrond beschermde nesten	40
Bijlage 4.	Vrijgestelde soorten per provincie	44
Bijlage 5.	Stappen planstikstof depositie	45
Bijlage 6.	Indicatieve Aeriusberekening	46
Bijlage 7.	Stappenplan gebiedsbescherming	47
Bijlage 8.	Stappenplan soortenbescherming	48

1 Aanleiding

1.1 Aanleiding

Novaform vastgoedontwikkelaars West BV is van plan om het kantoorgebouw aan de Burgemeester Elsenlaan 325 te slopen en hier vervolgens nieuwbouw in de vorm van een woontoren te realiseren. Het is volgens de Wet Natuurbescherming en nationale en internationale regelgeving verplicht om voorafgaand aan een ruimtelijke ingreep onderzoek te doen naar de effecten op beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN)). In bepaalde gevallen is het ook verplicht om melding te doen van het kappen van houtopstanden. In §1.3 wordt de voor natuur relevante wetgeving kort toegelicht.

Deze rapportage geeft een inschatting van het effect van de ingreep op beschermde gebieden en geeft aan welke beschermde soorten flora en fauna mogelijk voorkomen in het plangebied en wat de effecten van de ingreep hierop zijn en of deze effecten strijdig zijn met de Wet natuurbescherming.

Indien blijkt dat er negatieve effecten op beschermde gebieden en/of (mogelijk) aanwezige beschermde soorten zijn of die effecten zijn niet op voorhand zijn uit te sluiten, dan is aanvullend onderzoek nodig en/of kan bekeken worden of er alternatieven zijn voor de ingreep/de werkwijze kan worden aangepast.

1.2 Doel

Met deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Heeft de ingreep betrekking op houtopstanden die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn?
- Welke beschermde soorten flora en fauna zijn waargenomen of kunnen worden verwacht in het plangebied?
- Heeft de ingreep (mogelijk) een negatief effect op beschermde gebieden? Verdere toetsing hiervan maakt geen onderdeel uit van deze quickscan.
- Heeft de ingreep (mogelijk) een effect op de potentieel aanwezige beschermde flora en fauna?
- Leidt het uitvoeren van de ingreep mogelijk tot een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?
- Naar welke soorten en voor deze soorten belangrijke functies is aanvullend onderzoek nodig?
- Zijn er mitigerende maatregelen mogelijk om overtredingen van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming te voorkomen? (Het opstellen van een mitigatieplan maakt geen deel uit van de quickscan)

1.3 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) is per 1 januari 2017 van kracht en bevat Europese en nationale natuurbeschermingsregels voor Natura-2000 gebieden, planten- en diersoorten en houtopstanden.

Hieronder staan kort de belangrijkste punten, in Bijlage 1 wordt de wet- en regelgeving uitgebreider beschreven.

Bescherming van gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen vanuit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Voor ieder gebied zijn doelstellingen vastgesteld om habitats en/of soorten te beschermen. Ingrepen en activiteiten in en nabij deze gebieden moeten worden getoetst op hun effect op de beschermde natuurwaarden.

Daarnaast zijn gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) planologisch beschermd. Ook voor activiteiten in (en soms rond) het NNN moet worden getoetst of ze negatieve effecten hebben op de kernkwaliteiten van het NNN.

Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming geldt voor bos en andere 'houtopstanden' zoals houtwallen, heester- en struikheiden, struwelen of beplantingen van bosplantsoenen. De Wet natuurbescherming is van toepassing als:

- de houtopstand buiten de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming' ligt;
- de houtopstand groter is dan 10 are (1.000 m²) of het om bomen gaat in een rijbeplanting van meer dan 20 bomen (voor uitzonderingen zie Bijlage 1).

Bescherming van soorten

Voor de verschillende beschermingsregimes van soorten van de Wet natuurbescherming gelden een aantal verbodsartikelen en vrijstellingsmogelijkheden. De beschermingsregimes zijn:

- Beschermingsregime Vogelrichtlijn: Europees beschermde vogels
- Beschermingsregime Habitatrichtlijn: Europees beschermde flora en fauna behalve vogels
- Beschermingsregime Andere soorten: Nationaal beschermde soorten

De verbodsbepalingen betekenen globaal dat het is verboden om:

- te doden,
- te vangen, plukken en uitsteken,
- opzettelijk te verstoren,
- nestplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of standplaatsen te vernielen of te beschadigen.

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht (art 1.11). Deze zorgplicht houdt in dat eenieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, en voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd. De zorgplicht geldt dus ook voor nationaal beschermde soorten die voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld.

Vrijstellingen en regionale lijsten

Het ministerie van Per provincie kunnen verschillende soorten zijn vrijgesteld (zie Bijlage 4). In Bijlage 1 wordt de wet- en regelgeving uitgebreider beschreven.

Rode lijsten

Voor diverse soortgroepen zijn Rode Lijsten beschikbaar, deze hebben geen juridische status. Daarnaast hebben diverse provincies en steden een eigen lijst met soorten, die lokaal extra aandacht en prioriteit krijgen.

2 Werkwijze

Bij het onderzoek is de volgende werkwijze gevolgd:

Bureauonderzoek

Met bronnen en literatuur is onderzocht welke beschermde soorten flora en fauna recent in de ruime omgeving van het plangebied (2 kilometer, laatste 10 jaar) zijn waargenomen. Hierbij zijn gegevens uit recente verspreidingsatlassen en actuele websites (Zoogdiervereniging, SOVON, RAVON, FLORON) gebruikt en zijn waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geselecteerd. In de NDFF waren 2166 gegevens uit het plangebied en de omgeving ervan beschikbaar. Deze gegevens betreffen de soortgroepen: amfibieën, vogels en zoogdieren. Deze gegevens worden bij het hoofdstuk resultaten van de betreffende soortgroepen besproken. De gegevens in de NDFF zijn slechts een indicatie, aangezien het vaak toevallig waarnemingen betreft en geen systematisch onderzoek naar het voorkomen van soorten. Indien er geen gegevens van soorten of soortgroepen in de NDFF staan sluit dat niet op voorhand uit dat deze soorten niet voorkomen.

Voor het bepalen van de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN) is gebruik gemaakt van provinciale kaartgegevens.

Veldonderzoek

Op 30-08-2021 heeft ecooloog Tim Eestermans het plangebied bezocht. Daarbij zijn de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen geïnventariseerd waarbij verrekijker, zaklamp en fotocamera zijn gebruikt. Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten.

Effectbeoordeling en toetsing

Op basis van de verspreidingsgegevens en habitateisen van beschermde soorten en de biotoopkenmerken van het plangebied is ingeschat of beschermde soorten (potentieel) in het plangebied voorkomen en welke mogelijke functies het plangebied heeft voor beschermde soorten.

Op basis van de informatie die de opdrachtgever heeft aangeleverd is de ingreep in kaart gebracht

Op grond van de beschreven ingreep is bepaald:

1. of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is;
2. of de bescherming van houtopstanden aan de orde is;
3. of er negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en essentiële functies te verwachten zijn.
4. of en zo ja naar welke beschermde soorten nader onderzoek moet worden uitgevoerd;
5. of de ingreep een overtreding van de Wet natuurbescherming kan inhouden en zo ja welke stappen nodig zijn om de ingreep conform deze wet uit te voeren.

3 Plangebied en ingreep

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied betreft een bedrijfsgebouw aan de Burgemeester Elsenlaan 325 gelegen in de gemeente Rijswijk (provincie Zuid-Holland). Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door een fietspad met bomenrij, aan de westzijde door een bedrijfsgebouw, aan de noordzijde door de Koopmanstraat en insteekhaven, en aan de oostzijde door een parkeerterrein. In totaal heeft het plangebied een oppervlakte van 0,16 hectare. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood aangegeven.



Figuur 1: Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2021.

3.2 Beschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit een terrein met kantoorgebouw en is gelegen aan de Burgemeester Elsenlaan 325 in de Plaspoelpolder te Rijswijk (provincie Zuid-Holland). De omgeving waarin het plangebied is gelegen kenmerkt zich door kantoor- en industriële functies. Aankomende jaren wordt het gebied getransformeerd en krijgt het de functies wonen en werken. Het huidige gebouw wordt gesloopt en maakt plaats voor nieuwbouw van ongeveer 60 meter hoog, met ongeveer 190 appartementen. In Bijlage 2 zijn foto's bijgevoegd welke de huidige situatie van het plangebied weergeven.

3.3 Ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- Een gebouw met plat dak (bitumendakbedekking, metalen/glazen gevels en plafondplaten);
- Een parkeerplaats (bestraat);
- Bomen, o.a. kurkeik (*Quercus suber*) met diameter borsthoogte < 25 cm);
- Lage, opgaande begroeiing bestaande uit struiken o.a. taxus (*Taxus baccata*), laurierkers (*Prunus laurocerasus*).

Buiten het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- Straat met trottoirs, bestaande uit asfalt en tegels;
- Insteekhaven, bestaande uit een betonnen kade en water (> 2 meter diep);
- Lindes (*Tilia spec.*), zonder holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Lage, opgaande begroeiing bestaande uit struiken o.a. veldesdoorn (*Acer campestre*) en heesters.

3.4 Ingreep

Novaform vastgoedontwikkelaars West BV is van plan om de bestaande bebouwing in het plangebied te slopen en hier vervolgens nieuwbouw in de vorm van een woontoren te realiseren. Ingrepen die daartoe in het plangebied plaatsvinden bestaan uit:

- Voorbereidingen sloop: plaatsing van materieel (machines, containers) e.d.;
- Verwijderen van het aanwezige groen;
- Slopen van het gebouw;
- Het afvoeren van puin en ander afval;
- Bouwrijp maken van het terrein;
- Aanvoer van bouwmaterialen;
- Realiseren van de nieuwbouw;
- Het inrichten van het omliggende terrein met beplanting etc.;

De start van de werkzaamheden is gepland in het eerste kwartaal van 2023. Naar verwachting worden de werkzaamheden eind 2025 beëindigd.

4 Resultaten

4.1 Beschermde gebieden Natura 2000 en NNN

De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn 'Meijndel & Berkheide' en 'Westduinpark & Wapendal'. Deze gebieden ligt op een afstand van ongeveer 7 kilometer van het plangebied. Het plangebied ligt op 750 meter afstand van het NNN. Binnen de provincie Zuid-Holland geldt geen externe werking.



Figuur 2: Ligging van het plangebied (begrenzing met rode stip aangegeven). De ligging van Natura 2000-gebieden is in geel aangegeven. © Provinciale kaartenbank (versie 23-09-2021).

4.2 Bescherming van houtopstanden

Binnen het plangebied worden enkele vrijstaande bomen gekapt. De te kappen bomen maken geen deel uit van een houtopstand van meer dan 10 are en zijn ook geen onderdeel van een rijbeplanting van meer dan 20 bomen die uit andere soorten bestaan dan populieren en wilgen. De ingreep valt niet onder houtopstanden in de 'bebouwde kom Wet natuurbescherming'. In §1.3 is de bescherming van houtopstanden toegelicht. Wel zijn er mogelijk gemeentelijk verordeningen van kracht, zoals het aanvragen van een kapvergunning.

4.3 Vogels

Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4)

In het plangebied is een gebouw aanwezig met een plat dak, bedekt met leren dakbedekking. Er zijn geen dakpannen aanwezig en er is nergens een toegankelijke ruimte onder het dak. Zodoende zijn de vogelsoorten huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*) niet in het plangebied te verwachten. Vanwege het ontbreken van nissen of andere grotere openingen in het gebouw is het plangebied ongeschikt voor uilen en slechtvalk (*Falco peregrinus*). Er zijn honderden waarnemingen bekend van slechtvalk rond een toren aan de Generaal Spoorlaan 6 (NDFF). Het gaat hier om een

bekende broedplaats gelegen op ongeveer 600 meter van het plangebied. Het is onwaarschijnlijk dat er zich nog een paartje vestigt op een korte afstand van een bekende broedplaats, aangezien slechtvalken territoriaal zijn.

In het plangebied zijn geen (oude) horsten of nesten van ekster (*Pica pica*) of zwarte kraai (*Corvus corone*) aanwezig, die mogelijk door buizerd (*Buteo buteo*) of boomvalk (*Falco subbuteo*) wordt gebruikt. Zodoende zijn deze roofvogels uit te sluiten.

Vogelsoorten met beschermde nesten (categorie 5)

In het plangebied zijn een gebouw, enkele kleinere bomen en bosschages aanwezig. In geen van de bomen is een nest van ekster of nest van zwarte kraai waargenomen. In de bomen zijn geen holtes aangetroffen die toegankelijk zijn voor vogels. Op het dak zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van broedvogels, zoals sporen of nesten. Rond een gebouw in de nabije omgeving zijn waarnemingen van zwarte roodstaart (*Phoenicurus ochruros*) bekend (NDFF). Het gebouw heeft echter geen holtes of nissen welke geschikt zijn als nestplaats. Zodoende worden in het plangebied geen broedvogels uit categorie 5 verwacht.

Overige vogelsoorten

In het plangebied zijn bomen en bosschages aanwezig. Zodoende kunnen de volgende zangvogels als broedvogel aanwezig zijn, zoals merel (*Turdus merula*), heggemus (*Prunella modularis*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) en kauw (*Coloeus monedula*).

4.4 Planten

In de Wet natuurbescherming zijn 78 soorten beschermd. Dit betreft veelal soorten met specifieke standplaatseisen of beperkt verspreidingsgebied. Op basis van de geografische ligging en biotoopkenmerken van het plangebied is bepaald welke beschermde soorten op voorhand zijn uit te sluiten en welke mogelijk of zeker voor kunnen komen.

Water-, oever- en moerasplanten

In het plangebied is geen open water of moeras aanwezig. De aanwezigheid van beschermde water-, oever- en moerasplanten kan daarom worden uitgesloten.

Terrestrische planten

De volgende vier soorten zijn beschermd volgens het beschermingsregime Habitatrichtlijn. Liggende raket (*Sisymbrium supinum*) en zomerschroeforchis (*Spiranthes aestivalis*) zijn verdwenen uit Nederland. Tonghaarmuts (*Orthotrichum rogeri*) is een zeldzame pionierssoort van jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Het verspreidingsgebied in Nederland is beperkt tot een aantal locaties. Groenknolorchis (*Liparis loeselii*) is een soort van natte, vrij voedselarme grond, en komt voornamelijk voor in natte duinvalleien en trilvenen, maar ook in beekdal- en blauwgraslanden. Het verspreidingsgebied in Nederland is beperkt tot een aantal locaties (Waddeneilanden, Hollandse en Zeeuwse duinen, laagveengebieden en Zeeland).

Het plangebied valt buiten het verspreidingsgebied van tonghaarmuts en groenknolorchis. Bovendien ligt het plangebied in stedelijk gebied, waar geschikt biotoop voor deze soorten ontbreekt doordat het

plangebied bijna volledig bestraat is en er droge en voedselrijke omstandigheden heersen. Zodoende kan de aanwezigheid van al deze soorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

Binnen het beschermingsregime Andere Soorten vallen vooral planten van akkers, akkerranden, graslanden, bossen, moerassen en verstoringszones. Er zijn ook enkele muurplanten beschermd. Het plangebied is bijna geheel verhard. Muurplanten zijn niet waargenomen en de aanwezigheid van de overige soorten kan door het ontbreken van geschikt leefgebied (grotendeels bestraat en voedselrijke omstandigheden) redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.5 Vleermuizen

Het plangebied bestaat uit een gebouw met een metalen gevel met veel glas en een plat dak met leren (bitumen) dakbedekking. Het gebouw heeft geen spouwmuur en de gevel bestaat geheel uit een glad oppervlak (metaal en glas). Het centrale gedeelte van het gebouw bestaat wel uit steen, maar hier zijn geen openingen of kieren in aangetroffen. Het plafond van de onderdoorgang bestaat uit platen en op sommige plekken ontbreken deze. De ruimte tussen deze platen en de bovenliggende verdieping is open en onderhevig aan de weersinvloeden. Bovendien bevindt zich boven de plafondplaten (direct onder de bovenliggende verdieping) isolatiemateriaal (steenwol/glaswol). Zodoende is het pand ongeschikt als verblijfplaats van de gebouwbewonende vleermuizen.

In het plangebied zijn enkele bomen en struiken aanwezig. De bomen van geringe omvang (stamdiameter < 25 cm) zonder holtes of kieren. Zodoende zijn deze bomen ongeschikt als verblijfplaatsen voor vleermuizen. Buiten het plangebied staan forsere lindes in een bomenrij (met stamdiameter > 25 cm), welke kunnen fungeren als vliegroute of foerageergebied.

Lijnvormige elementen zijn binnen het plangebied niet aanwezig, zodat vliegroutes van vleermuizen kunnen worden uitgesloten. Op grond van de geringe omvang van het plangebied is de kans klein dat het een essentieel foerageergebied betreft. In de directe omgeving van het plangebied zijn bomenrijen bestaande uit lindes aanwezig. Mogelijk betreffen deze wel essentiële vliegroutes en/of foerageergebied.

In het plangebied kunnen op basis van verspreiding van vleermuissoorten en aanwezige biotopen verschillende soorten vleermuizen worden verwacht. In Tabel 1 is weergegeven welke soorten en welke functies van deze soorten mogelijk voorkomen.

Tabel 1 De potentieel aanwezige soorten vleermuizen en functies (aangegeven met X).

	Verblijfplaats functie				Andere functie	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis						X
ruige dwergvleermuis						X
kleine dwergvleermuis						X
rosse vleermuis						X
laatvlieger						X
tweekleurige vleermuis						X

4.6 Knaagdieren

Bever

Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van bever (*Castor fiber*). De bever komt voor in de overgangszones tussen land en water van rivieren, meren en broekbossen. Bomen op de oever en voldoende rust zijn vereisten voor de aanwezigheid van bever. Het verspreidingsgebied heeft zich in de afgelopen decennia uitgebreid. In het plangebied en de directe omgeving is open water in de vorm van een insteekhaven aanwezig. Deze heeft steile kades en er is sprake van periodieke versterking door bedrijvigheid. Het plangebied is zelf is ook bijna geheel verhard en daarmee ongeschikt als habitat voor de bever. De aanwezigheid van bever kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Hamster

Het verspreidingsgebied van de hamster (*Cricetus cricetus*) is beperkt tot Zuid-Limburg. De soort komt daarom niet in het plangebied voor.

Eekhoorn

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*). In de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen gedaan van eekhoorn (NDFF). De bomen in het plangebied zijn niet geschikt voor de soort, omdat deze van geringe omvang zijn (stamdiameter < 25 cm). Er is geen geschikt biotoop voor eekhoorn in het plangebied of de directe omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn zowel binnen als direct buiten het plangebied, geen nesten van de eekhoorn of knaagsporen aangetroffen. De aanwezigheid van de eekhoorn in het plangebied is daarmee uit te sluiten.

4.7 Muizen

Grote bosmuis

Het verspreidingsgebied van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*) beperkt zich tot de oostgrens van Nederland en ligt dus buiten het plangebied. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Noordse woelmuis

De verspreiding van de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) is beperkt tot vijf gebieden in Nederland met natte biotopen: het Friese merengebied, Texel, Noord-Holland zuid, het Utrechts/Zuid-Hollands veenweidegebied en het deltagebied. De soort komt voornamelijk voor in zeer natte, kruidenrijke vegetatie, rietland, moeras, zeer extensief gebruikt nat weiland en periodiek overstroomde terreinen. Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van de noordse woelmuis. Er is geen geschikt habitat in het plangebied voor de soort aanwezig doordat het plangebied midden in een stedelijke omgeving ligt. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook uit te sluiten.

Eikelmuis, Hazelmuis & molmuis

De verspreidingsgebieden van eikelmuis (*Eliomys quercinus*) en hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) zijn beperkt tot Zuid-Limburg. De verspreiding van de molmuis (*Arvicola scherman*) is beperkt tot Limburg. De aanwezigheid van deze soorten in het plangebied zijn dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) komt in het grootste deel van Nederland voor, maar met het zwaartepunt in waterrijke gebieden van Friesland, Overijssel en Noord-Holland. Deze soort is gebonden aan schone wateren met een ontwikkelde watervegetatie en een rijke oevervegetatie. Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de waterspitsmuis. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Veldspitsmuis

Het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) omvat Twente en Zeeuws-Vlaanderen. Het plangebied ligt niet in het verspreidingsgebied waarmee de aanwezigheid van deze soort dan ook redelijkerwijs is uit te sluiten.

Ondergrondse woelmuis

Het verspreidingsgebied van ondergrondse woelmuis (*Microtus subterraneus*) betreft Zeeuws-Vlaanderen, Noord-Brabant, Limburg en de Achterhoek. Het plangebied ligt daarmee buiten het verspreidingsgebied van deze muis. Er zijn in (de omgeving van) het plangebied geen waarnemingen bekend van ondergrondse woelmuis (NDFF).

Tweekleurige bosspitsmuis

Tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*) komt in een groot deel van Nederland voor, maar niet in de provincies Noord- en Zuid-Holland. Het plangebied ligt daarmee buiten het verspreidingsgebied van deze muis. Er zijn in (de omgeving van) het plangebied geen waarnemingen van tweekleurige bosspitsmuis bekend (NDFF).

Overige muizen

Voor aardmuis (*Microtus agrestis*), bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), dwergmuis (*Micromys minutus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), rosse woelmuis (*Myodes glareolus*), veldmuis (*Microtus arvalis*) en woelrat (*Arvicola amphibius*) geldt dat zij door de Provincie Zuid-Holland voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.8 Marterachtigen

Otter

De otter is de enige marterachtige in Nederland in het beschermingsregime Habitatrichtlijn. Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van otter (*Lutra lutra*). In het plangebied zijn ook geen sporen van otter aangetroffen. De aanwezigheid van deze soort kan hiermee redelijkerwijs worden uitgesloten.

Bunzing, wezel, hermelijn

Het verspreidingsgebied van bunzing (*Mustela putorius*), wezel (*Mustela nivalis*) en hermelijn (*Mustela erminea*) beslaat vrijwel geheel Nederland. Alle drie soorten hebben een voorkeur voor half open, structuurrijke gebieden, en zijn daarbij afhankelijk van voldoende dekking. De kleine marterachtigen hebben hun verblijf in holen, zoals oude holen van konijnen, dassen en vossen (bunzing) en oude mollen- en muizenholletjes (wezel, hermelijn), maar verblijven overdag ook wel in rustige, begroeide delen.

Er zijn waarnemingen bekend van bunzing, wezel en hermelijn ten zuiden van de snelweg A4 (NDFF). Het plangebied ligt op ongeveer 500 meter afstand van deze snelweg. In het plangebied zijn geen sporen van kleine marterachtigen gedaan, zoals uitwerpselen, wissels, prooiresten en krabsporen. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen (aanwijzingen voor) holen van das, konijn en vos aangetroffen, maar muizenholletjes kunnen niet worden uitgesloten. Rondom het plangebied zijn enkele hagen en bosschages aanwezig. Deze ruigere delen van het plangebied zijn geschikt als rust- en foerageergebied voor bunzing, hermelijn en wezel vanwege de dekking en het verwachte aanbod aan voedsel (met name muizen). Voor wezel en hermelijn kunnen verblijven in het plangebied niet worden uitgesloten. Aanwezigheid van bunzing, wezel en hermelijn is niet uit te sluiten.

Wezel, hermelijn en bunzing zijn door de provincie Zuid-Holland bij ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Steenmarter

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van steenmarter (*Martes foina*). Steenmarters hebben een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw met oude schuren, heggen en geriefbosjes. In gebouwen dienen beschutte plekken als zolders, kruipruimtes, spouwmuren en ruimten onder dakpannen en schuren als verblijven. Binnen het territorium gebruiken ze echter ook tientallen schuilplekken in boomholtes, takkenhopen en struweel om te rusten of tijdelijk te verblijven.

De omgeving van het plangebied is ongeschikt voor de steenmarter door de afwezigheid van geriefbosjes, struweel en houtwallen. Uit de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van steenmarter (NDFF). Het plangebied vormt geen geschikt foerageergebied voor de steenmarter, door de afwezigheid van houtwallen en grotere bosschages. Bovendien is het gebouw ontoegankelijk voor steenmarter. In het plangebied zijn geen sporen van steenmarter gevonden, zoals vraatsporen, uitwerpselen, wissels en krabsporen. Door het ontbreken van beschutte plekken als zolders en toegankelijke gebouwen in combinatie met het ontbreken van sporen is de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen van steenmarter is niet aannemelijk. Het is redelijkerwijs niet uit te sluiten dat steenmarter het plangebied incidenteel gebruikt als foerageergebied en als tijdelijke rustplek.

Boommarter

Het plangebied ligt binnen het bekende verspreidingsgebied van boommarter (*Martes martes*). Uit de omgeving zijn enkele waarnemingen bekend van boommarter (NDFF). Deze waarnemingen zijn gedaan op 1 kilometer afstand van het plangebied en betreffen allen dode dieren (verkeer). Boommarters zijn echte bosbewoners die voorkomen in allerlei typen en leeftijden bos. Ze verblijven in allerlei holten, zoals boomholten, konijnen-, vossen- en dassenhopen, maar het verblijf waar de jongen opgroeien is bijna altijd een boomholte. In de aanwezige bomen zijn geen holtes aanwezig die gebruikt kunnen worden door boommarter. Daarmee is de aanwezigheid van boommarter uit te sluiten.

Das

Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van das (*Meles meles*). Uit de omgeving zijn geen waarnemingen bekend (NDFF). In het plangebied is geen burcht aanwezig en er zijn geen sporen van das aangetroffen, zoals wissels, loopsporen, uitwerpselen of krabsporen. Het

plangebied is bijna geheel verhard en voldoet daarmee niet aan de habitateisen voor das. De aanwezigheid van de das kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.9 Overige zoogdieren

Wilde kat, lynx en wolf

Roofdieren die onder de Habitatrichtlijn vallen betreffen slechts zelden in Limburgse bossen waargenomen soorten zoals wilde kat (*Felis sylvestris*) en lynx (*Lynx lynx*). Het verspreidingsgebied van wolf (*Canis lupus*) beperkt zich tot een vestiging op de Veluwe en wordt verder in Nederland slechts incidenteel zwervend aangetroffen. Daarom kan worden gesteld dat binnen het plangebied deze soorten niet voorkomen.

Zeezoogdieren

Er zijn 21 soorten walvisachtigen beschermd binnen de habitatrichtlijn. Dit zijn zeezoogdieren die logischerwijs niet in het plangebied voorkomen.

Vos

Van vos (*Vulpes vulpes*) zijn enkele waarnemingen bekend op ongeveer 600 meter afstand van het plangebied (NDFF). De vos heeft een voorkeur voor parken en bossen, gebieden waar voldoende dekking is. Het plangebied is grotendeels verhard, in gebruik door mensen en is daardoor ongeschikt als leefgebied voor de vos. Het is niet uit te sluiten dat vos het plangebied incidenteel gebruikt om zich 's nachts te verplaatsen. Vos is door de provincie Zuid-Holland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Haas, konijn en egel

Haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*) worden incidenteel waargenomen in de directe omgeving van het plangebied (NDFF). In de ruimere omgeving van het plangebied zijn enkele honderden waarnemingen bekend (NDFF). Haas vooral in het open gebied ten zuiden van de snelweg A4, konijn ook in het open gebied tussen Rijswijk en Den Haag. Van egel (*Erinaceus europaeus*) zijn meer waarnemingen bekend in de directe omgeving van het plangebied (NDFF). Haas en konijn kunnen incidenteel in het plangebied voorkomen om zich te verplaatsen. Voor egel is het plangebied meer geschikt als leefgebied, door aanwezigheid van de struiken rondom de parkeerplaats. Haas, konijn en egel zijn door de provincie Zuid-Holland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Grote hoefdieren

Het plangebied ligt buiten het verspreidingsgebied van wild zwijn (*Sus scrofa*), damhert (*Dama dama*) en edelhert (*Cervus elaphus*). Voor edelhert geldt een nul-stand-beheer; dieren buiten de aangewezen gebieden Veluwe, Oostvaardersplassen en Weerterbos worden niet geduld en afgeschoten. Het plangebied en de omgeving zijn niet geschikt voor wild zwijn vanwege het ontbreken van grote opstanden eiken- en beukenbos. Gezien het ontbreken van waarnemingen in de directe omgeving, wordt de aanwezigheid van damhert niet verwacht. Door de afwezigheid van grasland en bosranden wordt ree (*Capreolus capreolus*) niet in het plangebied verwacht. Deze soorten zijn door de provincie Zuid-Holland voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.10 Reptielen

In Nederland zijn drie soorten reptielen beschermd binnen het beschermingsregime Habitatrichtlijn, dat zijn de gladde slang, muurhagedis en zandhagedis. De overige reptielen vallen binnen het beschermingsregime 'Andere soorten'.

Gladde slang & adder

De gladde slang (*Coronella austriaca*) komt met name voor in heide en de hogere droge delen in hoogveenvegetaties. Deze habitats komen in het plangebied niet voor. Aanwezigheid van de soort is daarom uit te sluiten. De adder (*Vipera berus*) is een soort van de pleistocene zandgronden en heeft een voorkeur voor natte heide en hoogveen. Binnen het verspreidingsgebied wordt de soort ook in open bossen aangetroffen. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort en in het plangebied is geen geschikt habitat voor deze soort aanwezig, waardoor de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten.

Ringslang

De ringslang (*Natrix natrix*) komt voor in waterrijke gebieden op zandgronden of op overgangen van zandgronden naar veen- en kleigebieden, waarbij droge habitats voor overwintering en beschutting en natte habitats voor de voortplanting en voedsel op korten afstand van elkaar beschikbaar moeten zijn. Het plangebied ligt buiten het bekende verspreidingsgebied van de ringslang (*Natrix natrix*). Vanwege het ontbreken van geschikt habitat in het plangebied kan de aanwezigheid van deze soort worden uitgesloten.

Muurhagedis

De muurhagedis (*Podarcis muralis*) komt van nature uitsluitend in Maastricht voor. Er zijn populaties op de oude stadsmuren en langs een spoorlijn. Het plangebied ligt buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soort, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Zandhagedis

De zandhagedis (*Lacerta agilis*) is een soort van droge warme gebieden in de duinen en de zandgronden. De soort vereist een afwisseling van structuurrijke vegetatie, afgewisseld met zandige plekken voor de eiafzet. In het plangebied is geen geschikt habitat voor deze soort aanwezig, waardoor de aanwezigheid kan worden uitgesloten.

Hazelworm

De hazelworm (*Anguis fragilis*) leeft voornamelijk in vochtige bos en heidegebieden met een dichte vegetatiestructuur. Daarnaast komt de soort ook voor langs houtwallen, struweel en diverse stenige, ruderaal habitats. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat in het plangebied kan de aanwezigheid van deze soort worden uitgesloten.

Levendbarende hagedis

De levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) heeft een breed spectrum aan geschikt leefgebied. De soort komt voornamelijk voor in heide en hoogveen, maar ook in open bos, langs wegbermen en andere zonnige plekken. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat in het plangebied kan de aanwezigheid van deze soort worden uitgesloten.

4.11 Amfibieën

In Nederland zijn de volgende amfibieën soorten beschermd binnen het beschermingsregime Habitatrichtlijn: Knoflookpad, boomkikker, rugstreeppad, poelkikker, heikikker, geelbuikvuurpad, vroedmeesterpad en de kamsalamander. De overige amfibieën vallen binnen het beschermingsregime 'Andere soorten'.

In het plangebied is geen open water aanwezig. Het plangebied is dan ook niet geschikt voor de voortplanting van amfibieën. Ook in de directe omgeving is geen geschikt voortplantingswater voor amfibieën aanwezig. De aanwezigheid van overwinterende amfibieën kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

Overige amfibieën-soorten

De kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), gewone pad (*Bufo bufo*), bruine kikker (*Rana temporaria*), bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*) en meerkikker (*Pelophylax ridibundus*) zijn door de provincies voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.12 Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van beschermde vissen is dan ook uitgesloten.

4.13 Vlinders en libellen

Onder het Beschermingsregime Habitatrichtlijn komen vlinder- en libellensoorten voor die zeer specifieke habitats vereisen. Het leefgebied van deze soorten betreft voedselarme wateren of vegetaties.

In het plangebied ontbreken de omstandigheden die geschikt zijn als leefgebied voor strikt beschermde libellen en dagvlinders of het plangebied ligt ver buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten. De aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende libellen en vlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

De meeste soorten vlinders en libellen binnen het beschermingsregime Andere soorten komen niet voor, omdat de specifieke biotopen in het plangebied ontbreken of het plangebied ver buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

Grote vos

Grote vos (*Nymphalis polychloros*) is een soort die voorkomt in habitats met grote vrijstaande bomen zoals bosranden, boomgaarden en open bossen. Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de grote vos. In het open gebied tussen Rijswijk en Den Haag, op ongeveer 600 meter afstand van het plangebied, is grote vos enkele keren waargenomen (NDFF). Geschikt habitat binnen het plangebied ontbreekt echter. Aanwezigheid van de grote vos kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.14 Overige ongewervelden

Van de overige ongewervelden vallen zeven soorten binnen het beschermingsregime Habitatrichtlijn en twee binnen het beschermingsregime Andere soorten. Deze beschermde soorten ongewervelden komen niet voor in het plangebied, omdat de specifieke biotopen in de stedelijke omgeving van het plangebied ontbreken of het plangebied ver buiten het bekende verspreidingsgebied van deze soorten ligt.

4.15 Samenvatting resultaten

Van de onderstaande resultaten worden in hoofdstuk 5 getoetst of de ingreep negatieve effecten heeft en of deze effecten in strijd zijn met de Wet natuurbescherming.

Beschermde gebieden

Het plangebied ligt op ongeveer 7 kilometer afstand van Natura 2000-gebieden 'Meijndel & Berkheide' en 'Westduinpark & Wapendal'. Het plangebied ligt op ongeveer 750 meter van het NNN en in de provincie Zuid-Holland geldt geen externe werking.

Houtopstanden

Bescherming van houtopstanden is niet van toepassing.

Beschermde soorten

In onderstaande tabel zijn de soorten of soortgroepen weergegeven die in het plangebied aanwezig zijn of hun aanwezigheid kan niet worden uitgesloten.

Tabel 2 Soort(groepen) (potentieel) aanwezig (X) met functie en beschermingsregime: VR= Vogelrichtlijn, HR= Habitatrichtlijn, AS= Andere Soorten

Soort/soortgroep	Functie	Aanwezig	Mogelijk aanwezig	Beschermings-regime
Algemene broedvogels	Leefgebied, nesten		X	VR
Vleermuizen, zie Tabel 3	Vliegroute, foerageergebied		X	HR
Hermelijn	Leefgebied, foerageergebied		X	AS (vrijgesteld)
Wezel	Leefgebied		X	AS (vrijgesteld)
Bunzing	Leefgebied		X	AS (vrijgesteld)
Konijn	Leefgebied		X	AS (vrijgesteld)
Vos	Leefgebied		X	AS (vrijgesteld)
Egel	Leefgebied, nesten		X	AS (vrijgesteld)
Algemene soorten muizen	Leefgebied, hollen		X	AS (vrijgesteld)

Tabel 3 Potentieel aanwezige (X) vleermuissoorten en functies in het plangebied.

Soort	Verblijfplaats functies				Andere functies	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis						X
ruige dwergvleermuis						X
kleine dwergvleermuis						X
rosse vleermuis						X
laatzvlieger						X
tweekleurige vleermuis						X

5 Effectbeoordeling en toetsing Wet natuurbescherming

Op grond van de resultaten van het veldbezoek en het literatuuronderzoek wordt in dit hoofdstuk beoordeeld wat de verwachte effecten van de ingreep zijn op beschermde gebieden, houtopstanden en soorten. Negatieve effecten worden vervolgens getoetst aan de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Afrondend geeft de toetsing aan of een aangepaste werkwijze, aanvullend onderzoek dan wel een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is vereist.

5.1 Natura 2000 gebieden

Effecten op Natura 2000-gebieden bestaan uit verlies aan habitat, negatieve effecten op soorten en versturende effecten. In de effectenindicator (<https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12>) worden 19 verschillende storende factoren onderscheiden, waaronder effecten door geluid, trilling, visuele verstoring, verdroging en vermesting. Onder vermesting valt ook stikstofdepositie.

De ingreep vindt plaats op een afstand van ongeveer 7 kilometer van Natura 2000-gebieden 'Meijendel & Berkheide' en 'Westduinpark & Wapendal'. Door de aard en omvang van de ingreep is het uitgesloten dat negatieve effecten door trilling, geluid of visuele verstoring zullen optreden, omdat zich tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden bedrijventerreinen, woonwijken en (snel)wegen liggen. Gezien de afstand van het plangebied tot het Natura 2000-gebied zijn ook negatieve effecten als versnippering en oppervlakteverlies uitgesloten.

Vanwege de uitspraak van de Raad van State (mei 2019) is het stikstofbeleid (PAS) waarbij een drempelwaarde voor depositie van 0,05 mol/ha gold, niet meer geldig. Werkzaamheden mogen daarom op dit moment geheel geen stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden veroorzaken. Hierbij is de alleen gebruiksfase van belang.

Sinds 1 juli 2021 is het besluit stikstofreductie en natuurverbetering van kracht. Onderdeel van dit besluit is de vrijstelling voor bouw- sloop en eenmalige aanlegactiviteiten. Dit betekent in het vergunningstraject dat voor het aspect stikstof alleen nog de neerslag (depositie) in de **gebruiksfase** een rol speelt. In Bijlage 5 is een stappenplan opgenomen waaruit blijkt wanneer een project doorgang kan vinden of vergunningsplichtig is.

In de gebruiksfase wordt, ten opzichte van de huidige situatie een toename van stikstofuitstoot verwacht. Het plangebied wordt omgevormd van een bedrijventerrein naar een woonwijk. Het bedrijf met alle huidige werkzaamheden en vervoersbewegingen houdt op te bestaan. Deze uitstoot van stikstof verdwijnt dan. In de nieuwe situatie bestaat het plangebied uit een woontoren met naar verwachting 190 woningen en daarbij behorende jaarlijkse vervoersbewegingen. In de toekomstige situatie zullen daarom naar verwachting meer vervoersbewegingen met personenauto's plaatsvinden dan in de huidige situatie het geval is.

Emissies ten gevolge van verwarming, bewoning en verkeer worden met behulp van een aantal standaard emissie waarden berekend en ingevoerd in de Aeries calculator. Hieruit kan blijken dat er sprake is van stikstofdepositie. Emissies in de nieuwe situatie leiden mogelijk tot een verslechtering van de kwaliteit van

de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden 'Meijndel & Berkheide' en 'Westduinpark & Wapendal' en heeft mogelijk een significant verstorend en/of negatief effect op de soorten waarvoor deze Natura 2000-gebieden zijn aangewezen. Een uitgebreide berekening voor de gebruiksfase is noodzakelijk.

5.2 Natuur Netwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten het NNN en in de provincie Zuid-Holland zijn geen bepalingen opgenomen voor toetsing aan externe werking. Toetsing aan het NNN is niet van toepassing.

5.3 Houtopstanden

Omdat de ingreep plaatsvindt binnen de bebouwde kom houtopstanden is artikel 4.2. van de Wet natuurbescherming niet van toepassing. Wel gelden mogelijk gemeentelijke bepalingen, zoals het aanvragen van een kapvergunning.

5.4 Vogels

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4)

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten met vaste rust- en/of verblijfplaatsen te verwachten. Op 600 meter afstand van het plangebied is een broedplaats bekend van slechtvalk in een hoge toren.

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Er worden geen soorten uit categorie 5 verwacht, maar voor deze soorten zijn in de directe nabijheid van het plangebied voldoende alternatieve nestmogelijkheden voorhanden. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de waarnemingen van zwarte roodstaart op en rond een gebouw verderop in de straat. Daarnaast zijn er meerdere hoge flats in de directe omgeving van het plangebied aanwezig. De ingreep leidt voor deze soorten niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 Wet Natuurbescherming.

Beschermingsregime Vogelrichtlijn: overige vogels

In het plangebied broeden mogelijk algemene broedvogels als merel, winterkoning en heggemus. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kan dit leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 Wet natuurbescherming.

Werken buiten het broedseizoen voorkomt overtreding. Het broedseizoen loopt in stedelijk gebied globaal van 15 maart tot 15 juli, afhankelijk van weersomstandigheden en de soorten.

5.5 Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat enkele soorten vleermuizen binnen het plangebied kunnen voorkomen. In Tabel 4 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 4 De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies (aangeduid met x). Groen X = geen effect te verwachten, rood X = negatief effect niet uitgesloten.

Soorten	Verblijfplaats functies			Andere functies		
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis						X
ruige dwergvleermuis						X
kleine dwergvleermuis						X
rosse vleermuis						X
laatvlieger						X
tweekleurige vleermuis						X

Door de ingreep verdwijnen geen potentiële verblijfsplaatsen of essentiële functies. Daarom leidt de ingreep niet tot een overtreding van artikel 3.5, lid 4.

5.6 Marterachtigen

Uit de resultaten blijkt dat bunzing, wezel en hermelijn in het plangebied kunnen voorkomen. Het gaat om een klein oppervlak met een totale grootte van minder dan 1 hectare. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig. In de provincie Zuid-Holland zijn kleine marterachtigen bij ruimtelijke ingrepen echter vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De ingreep leidt daarmee niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

5.7 Overige zoogdieren

Uit de resultaten blijkt dat egel, konijn, vos en enkele algemene soorten muizen al dan niet incidenteel in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Het gaat om een klein oppervlak met een totale grootte van minder dan 1 hectare. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig. In de provincie Zuid-Holland zijn deze soorten zoogdieren bij ruimtelijke ingrepen echter vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De ingreep leidt daarmee niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Wel geldt altijd een zorgplicht, zie paragraaf 6.5.

5.8 Samenvatting effectbeoordeling en toetsing

Uit de effectbeoordeling volgt voor welke gebieden/houtopstanden en/of soorten/soortgroepen de ingreep wel of geen negatieve effecten heeft op beschermde soorten. In onderstaande tabellen is aangegeven of er negatieve effecten zijn en of de effecten en daarmee de overtredingen zijn te voorkomen door middel van aangepaste werkwijze (met Ja aangegeven).

Tabel 5 effectbeoordeling en overtreding gebiedsbescherming

Gebieds-bescherming	Effecten tgv ingreep	Overtreding Wnb	Vervolgstappen
Natura 2000	mogelijk	HR	Ja, nader onderzoek
Natuurnetwerk Nederland	nee	AS	Nee
Houtopstanden	nee	AS	Nee, mogelijk gelden er wel gemeentelijke verordeningen zoals het aanvragen van een kapvergunning.

Tabel 6 Samenvatting effectbeoordeling en overtreding van Wet natuurbescherming (Wnb). VR= Vogelrichtlijn, HR= Habitatrichtlijn, AS= Andere Soorten.

Soort/ soortgroep	Functie	Effecten tgv ingreep	Overtreding Wnb	Vervolgstappen
Algemene broedvogels	Leefgebied, nesten	mogelijk	Ja, VR	Het groen verwijderen buiten het broedseizoen.
Vleermuizen	foerageergebied	nee	HR	N.v.t.
Bunzing, wezel en hermelijn	Leefgebied, holen (muizen)	mogelijk	AS	Nee, wel geldt er altijd een zorgplicht.
Konijn	Leefgebied	nee	AS	Nee, wel geldt er altijd een zorgplicht.
Vos	Leefgebied	nee	AS	Nee, wel geldt er altijd een zorgplicht.
Egel	Leefgebied, nest, verblijfplaats	mogelijk	AS	Nee, wel geldt er altijd een zorgplicht.
Algemene soorten muizen	Leefgebied, holen	mogelijk	AS	Nee, wel geldt er altijd een zorgplicht.

6 Conclusies en vervolgstappen

6.1 Natura 2000 gebieden

Natura 2000

Mogelijke negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden 'Meijendel & Berkheide' en 'Westduinpark & Wapendal' in de gebruiksfase kunnen niet worden uitgesloten. Het is daarom noodzakelijk een Aeriusberekening uit te voeren.

NNN

De ingreep vindt niet plaats binnen het NNN. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing. Nadere toetsing aan het NNN is niet nodig.

6.2 Houtopstanden

Omdat de ingreep plaatsvindt binnen de bebouwde kom houtopstanden is artikel 4.2. van de Wet natuurbescherming niet van toepassing. Wel gelden mogelijk gemeentelijke bepalingen, zoals het aanvragen van een kapvergunning.

6.3 Vogels

Vogels zijn beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. In het plangebied zijn geen vogelsoorten te verwachten waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd. Voor de andere mogelijk aanwezige soorten broedvogels geldt dat het aanwezige groen moet worden verwijderd buiten het broedseizoen. Wanneer het groen wordt verwijderd tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 1 en 2. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, moet het plangebied voorafgaande aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van broedvogels onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Ook is het aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen, om de kans op broedgevallen binnen het plangebied te beperken. Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

6.4 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de overtredingen van de Wet natuurbeheer ten gevolge van de ingreep en welke vervolgstappen nodig zijn voordat met de ingreep/werkzaamheden begonnen kan worden.

Soort/ soortgroep	Overtreding van Wnb	Vervolgstappen	Ontheffing aanvragen
Natura 2000	HR	Aeriusberekening voor de gebruiksfase	Mogelijk
Broedvogels	VR, art 3.1, lid 1 en 2	Werken buiten broedseizoen	Nee

6.5 Zorgplicht

Om invulling te geven aan de zorgplicht kunnen de volgende maatregelen worden genomen. Bij grote en/of ingewikkelde projecten kunnen we dit ecologische begeleiden en/of een ecologisch werkprotocol opstellen. Enkele algemeen geldende maatregelen:

- Werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd rustig en vanuit één zijde aanvangen.
- De werkzaamheden altijd naar een open einde uitvoeren, zodat dieren kunnen vluchten (dus niet in een brede baan richting het water;
- Dieren de ruimte en de tijd geven om zelfstandig te vluchten voor het werk;
- Voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied inspecteren op aanwezigheid van holen van vos en konijn;
- De ruige delen van het plangebied handmatig en langzaam te maaien, waarbij wordt uitgekeken naar holen van vos en konijn;
 - holen van konijn mogen niet worden vergraven in de periode dat ze jongen hebben; globaal januari tot in juli;
 - holen van vossen mogen niet worden vergraven in de periode dat ze jongen hebben; globaal maart tot in augustus.
- Voorafgaand aan het winterseizoen de plekken waar amfibieën typisch overwinteren verwijderen uit het deel van het plangebied dat wordt afgegraven (takkenhopen, houtwallen, dood hout etc.);
- Bij voorkeur dieren niet oppakken. Indien dit nodig is, dieren op een geschikte plek buiten het werkgebied uitzetten.

6.6 Natuurinclusief bouwen

Bij veel projecten bieden de ingrepen of werkzaamheden kansen om betrekkelijk eenvoudig een bijdrage te leveren om biodiversiteit te versterken. De maatregelen zijn niet wettelijk verplicht, ze komen niet voort uit overtredingen van de Wet natuurbescherming.

Regelink Ecologie & Landschap ziet dat er veel kansen zijn voor biodiversiteit die onbenut blijven. We bieden daarom graag enkele handvatten om te laten zien hoe vaak eenvoudig een bijdrage geleverd kan worden.

Algemeen

- Maak gebruik van gevarieerde inheemse planten en bomensoorten: goed voor insecten, vogels;
- Voer ecologische beheer, bijvoorbeeld gefaseerd maaien, bloemrijke bermen;
- Creëer overhoekjes en zandige plekken;
- Maak insectenvoorzieningen;
- Realiseer kleine groene verbindingen (bijv. hagen, takkenrillen) voor insecten, egels, kleine marterachtigen en evt. boomkikker.

7 Literatuur en bronnen

7.1 Soortengroepen

Amfibieën, vissen en reptielen

- BIJ12, 2017, Kennisdocument Heikikker, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Poelkikker, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Rugstreeppad, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- www.ravon.nl

Zoogdieren

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Rosse vleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Watervleermuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Bever, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Noordse woelmuis, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- Dietz, C., A. Kiefer, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. Alle soorten van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- www.zoogdiervereniging.nl

Planten en vegetatie

- Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- www.floron.nl

Insecten en ongewervelden

- www.vlinderstichting.nl
- www.eis-nederland.nl

Vogels

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Roek, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Steenuil, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Buizerd, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- BIJ12, 2017, Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht
- www.sovon.nl

Methoden, databanken, wetgeving

- www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen
- www.ndff-ecogrid.nl

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator.aspx
- www.ruimtelijkeplannen.nl
- www.raadvanstate.nl/@115651/pas-mag/
- www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aanpak-stikstof/toestemmingverlening-zonder-pas
- www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aanpak-stikstof/documenten/publicaties/2019/10/12/beslisboom-toestemmingverlening-stikstofdepositie-bij-nieuwe-activiteiten.

Bijlage 1. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

1. beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
2. beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
3. beschermingsregime andere soorten.

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;

2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn.

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

3. Beschermingsregime andere (nationale) soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout.

Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant. Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een

ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 2. Foto-impressie plangebied



Figuur 3: Vooraanzicht kantoorgebouw.



Figuur 4: De gevel bestaat uit metalen panelen, kunststof en glas, afgewerkt met rubber. Gladde oppervlaktes zijn ongeschikt voor vleermuizen.



Figuur 6: Het dak van het kantoorgebouw.



Figuur 5: Het dak van het kantoorgebouw gezien vanaf de andere zijde.



Figuur 8: Op het dak bevinden zich geen openingen, kieren of nissen welke toegankelijk zijn voor vleermuizen of vogels.



Figuur 7: Op het dak werden geen sporen aangetroffen van vogels.



Figuur 9: Onder het centrale gedeelte van het gebouw bevindt zich de ingang naar het trappenhuis en een stalling.



Figuur 10: Tussen de metalen panelen bevinden zich weliswaar kieren, maar deze zijn ontoegankelijk voor vleermuizen.



Figuur 12: Enkele plafondplaten ontbreken. Erboven bevindt zich een kleine ruimte met daarboven isolatiemateriaal.



Figuur 11: Isolatiemateriaal van dichterbij gezien.



Figuur 14: De ruimte tussen het beton en plafond is dicht met rubber.



Figuur 13: Het plein voor de ingang van het gebouw omgeven door een lage heg. Daarachter ligt een fietspad geflankeerd door een bomenrij.



Figuur 16: Entree naar het gebouw geflankeerd door enkele lagere struiken en bomen.



Figuur 15: Kurkeik langs de entree van het gebouw.

Bijlage 3. Jaarrond beschermde nesten

Het Ministerie van LNV heeft een lijst met vogelsoorten vastgesteld waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Nestplaatsen van de soorten van categorie 1-4 zijn jaarrond beschermd, voor soorten van categorie 5 is een inventarisatie gewenst. De provincies Overijssel, Gelderland en Limburg hebben een eigen lijst. De tabel met soorten staat op de volgende pagina.

Categorieën van ministerie van LNV	
Cat. 1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (Steenuil)
Cat. 2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (Roek, Gierzwaluw en Huismus)
Cat. 3	Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (Grote gele kwikstaart, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar en Slechtvalk)
Cat. 4	Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Sperwer, Wespendif en Zwarte wouw)
Cat. 5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (diverse soorten waaronder Boerenzwaluw, Groene specht en Torenvalk)
Categorieën provincie Overijssel	
Cat.1	Nesten die gedurende het broedseizoen in gebruik zijn als nest en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats
Cat.2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
Cat.3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
Cat.4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen
Cat.5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen
Categorieën provincie Gelderland	
Cat. 4	Soorten waarvan de nesten als permanente verblijfplaats kwalificeren (jaarrond beschermde nesten).
Cat. 5	Soorten waarvan de nesten als permanente verblijfplaats kunnen kwalificeren indien geen c.q. onvoldoende alternatieve locaties aanwezig zijn (mogelijk jaarrond beschermde nesten).
Categorieën provincie Limburg	
Cat.1	Jaarrond gebruikte nesten. Deze soorten maken ook buiten het broedseizoen gebruik van de nestplaats
Cat.2	Zeer plaats trouwe broedvogels of soorten die afhankelijk zijn van bebouwing Deze soorten broeden elk broedseizoen op dezelfde plaats en zijn daarin zeer conservatief. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar
Cat.3	Plaats trouwe vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest omdat ze niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen. Deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waar zij eerder gebroed hebben. Of ze bouwen een nieuw nest op het oude nest van het voorgaande jaar en zijn extra kwetsbaar voor verstoring. Hier vallen ook

	roofvogels onder die zich sinds kort aan het vestigen zijn in de provincie waarvan de staat van instandhouding nog verre van gunstig van is.
Cat. 4	Zijn de nesten van plaats trouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat. Ze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit niet in het geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt moet worden bepaald of er voldoende functionaliteit behouden blijft.
Categorieën provincie Flevoland	
Cat. 1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Cat. 2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
Cat. 3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
Cat. 4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Cat. 5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
Cat. 5a	Nesten die vallen onder 5a zijn in beginsel wel jaarrond beschermd, tenzij uit een ecologische beoordeling blijkt dat aantasting niet van invloed is op de lokale staat van instandhouding van de soort, bijvoorbeeld omdat er voldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.
Cat. 5b	Nesten die vallen onder 5b zijn in beginsel niet jaarrond beschermd, tenzij door aantasting de lokale staat van instandhouding van de soort in het geding komt, bijvoorbeeld omdat er geen of onvoldoende geschikte uitwijkmogelijkheden zijn.

Tabel 7 Vogelsoorten en de beschermingscategorieën van de nesten per provincie. In zwart de provincies die volgens de lijst van LNV werken, in rood provincies met een eigen lijst.

	LNV	Friesland	Groningen	Noord-Holland	Drenthe	Utrecht	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Overijssel	Gelderland	Limburg	Flevoland
Steenuil (<i>Athena noctua</i>)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	1	1
Gierzwaluw (<i>Apus apus</i>)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	2	2
Huismus (<i>Passer domesticus</i>)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	2	2
Roek (<i>Corvus frugilegus</i>)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	1	2
Grote gele kwikstaart (<i>Motacilla cinerea</i>)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	2	3
Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	1	1
Oehoe (<i>Bubo bubo</i>)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	1	5a
Ooievaar (<i>Ciconia ciconia</i>)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	2	5a
Slechtvalk (<i>Falco peregrinus</i>)	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	2	3
Boomvalk (<i>Falco subbuteo</i>)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5a
Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5a
Havik (<i>Accipiter gentilis</i>)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5a
Ransuil (<i>Asio otus</i>)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4
Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5a
Wespendief (<i>Pernis apivorus</i>)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5a
Zwarte wouw (<i>Milvus migrans</i>)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	5a
Blauwe reiger (<i>Ardea cinerea</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5b
Boerenwaluw (<i>Hirundo rustica</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	2	3
Bonte vliegenvanger (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Boomklever (<i>Sitta europaea</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Boomkruiper (<i>Certhia brachydactyla</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Bosuil (<i>Strix aluco</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	2	4
Brilduiker (<i>Bucephala clangula</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5		
Draaihals (<i>Jynx torquilla</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5b
Eidereend (<i>Somateria mollissima</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5		
Ekster (<i>Pica pica</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5		
Gekraagde roodstaart (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Glanskop (<i>Parus palustris</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Gauwe vliegenvanger (<i>Muscicapa striata</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Groene specht (<i>Picus viridis</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5b
Grote bonte specht (<i>Dendrocopos major</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5b
Hop (<i>Upupa epops</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5		
Huiswaluw (<i>Delichon urbicum</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	2	5	2	5b
IJsvogel (<i>Alcedo atthis</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5b
Kleine bonte specht (<i>Dryobates minor</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5b
Kleine vliegenvanger (<i>Ficedula parva</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5		
Koolmees (<i>Parus major</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5		
Kortsnavelboomkruiper (<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Oeverwaluw (<i>Riparia riparia</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5b
Pimpelmees (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5		

	LNV	Friesland	Groningen	Noord-Holland	Drenthe	Utrecht	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Overijssel	Gelderland	Limburg	Flevoland
Raaf (<i>Corvus corax</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	3	5a
Ruigpootuil (<i>Aegolius funereus</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5		
Spreeuw (<i>Sturnus vulgaris</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5b
Tapuit (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5b
Torenvalk (<i>Falco tinnunculus</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	3	3
Zeearend (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5		5a
Zwarte kraai (<i>Corvus corone</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5		5		
Zwarte mees (<i>Periparus ater</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Zwarte roodstaart (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		
Zwarte specht (<i>Dryocopus martius</i>)	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	4	5b
Bijeneter (<i>Merops apiaster</i>)												4	
Grauwe klauwier (<i>Lanius collurio</i>)												4	
Grutto (<i>Limosa limosa</i>)										5		4	
Kramsvogel (<i>Turdus pilaris</i>)												4	
Kwartelkoning (<i>Crex crex</i>)												4	
Middelste bonte specht (<i>Dendrocoptes medius</i>)										5			5b
Paapje (<i>Saxicola rubetra</i>)												4	
Ringmus (<i>Passer montanus</i>)										5		4	
Rode wouw (<i>Milvus milvus</i>)												3	5a
Roerdomp (<i>Botaurus stellaris</i>)												4	
Spotvogel (<i>Hippolais icterina</i>)												4	
Tureluur (<i>Tringa totanus</i>)										5			
Veldleeuwerik (<i>Alauda arvensis</i>)										5			
Visdief (<i>Sterna hirundo</i>)												4	
Wulp (<i>Numenius arquata</i>)										5		4	
Zomertortel (<i>Streptopelia turtur</i>)										5		4	

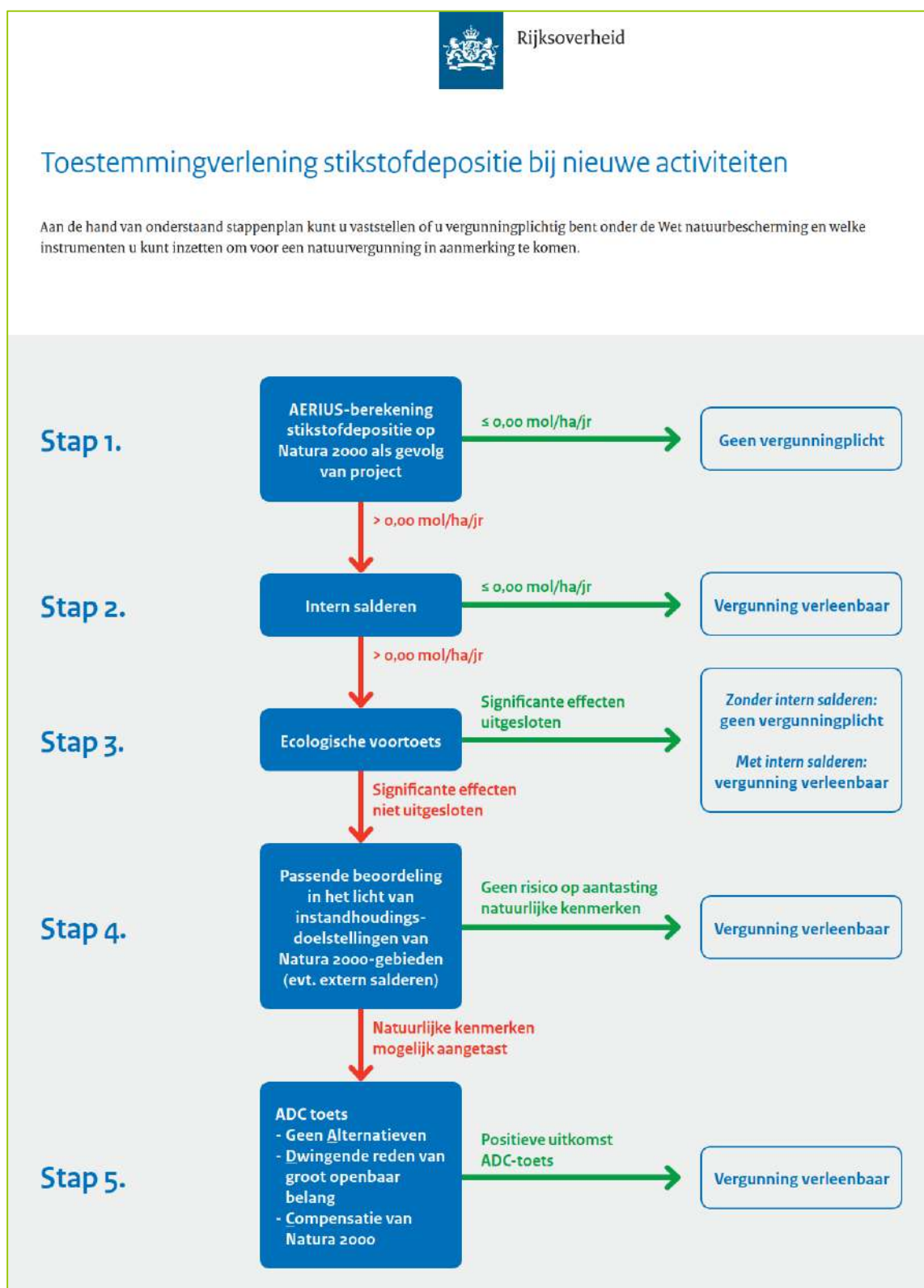
Bijlage 4. Vrijgestelde soorten per provincie

	Wnb	Friesland	Groningen	N-Holland	Flevoland	Overijssel	Drenthe	Gelderland	Utrecht	Z-Holland	Zeeland	N-Brabant	Limburg
Zoogdieren	Aardmuis												
	Bosmuis (1)												
	Bunzing												
	Dwergmuis												
	Dwergspitsmuis												
	Eekhoorn												2
	Egel												
	Gewone bosspitsmuis												
	Haas												
	Hermelijn												
	Huisspitsmuis (1)												
	Konijn												
	Molmuis												
	Ondergrondse woelmuis												
	Ree												
	Rosse woelmuis												
	Steenmarter			9								7	3
	Tweekleurige bosspitsmuis												
	Veldmuis (1)												
	Vos												
Reptielen- Amfibieën	Wezel												
	Wild zwijn												
	Woelrat											8	
	Bastaardkikker												
	Bruine kikker												
	Gewone pad												
	Kleine watersalamander												
	Meerkikker												
	Hazelworm												4
	Levendbarende hagedis												5

- Groen = vrijgesteld voor alle verbodsbepalingen in Wnb Art. 3.10 lid 1
- Lichtgroen = vrijgesteld voor alle verbodsbepalingen in Wnb Art. 3.10 lid 1 met uitzondering van het opzettelijk doden
- Oranje = niet vrijgesteld
- Geel = vrijgesteld met voorwaarden

1. En alg vrijstelling in/op gebouwen (Wnb art 3.10 lid 3)
2. Vrijgesteld in de periode maart-april en juli t/m november voor alle verbodsbepalingen in Wnb Art. 3.10 lid 1.
3. Vrijgesteld in periode 15 augustus t/m februari voor alle verbodsbepalingen in Wnb Art. 3.10 lid 1.
4. Vrijgesteld in periode juli t/m september voor alle verbodsbepalingen in Wnb Art. 3.10 lid 1.
5. Vrijgesteld in periode 15 augustus t/m 15 oktober voor alle verbodsbepalingen in Wnb Art. 3.10 lid 1.
6. Vrijgesteld in periode 1 juli t/m 29 februari
Vrijstelling geldt voor binnen de bebouwde kom en alleen op grond van een door Gedeputeerde Staten goedgekeurd
7. soortbeheerplan voor alle verbodsbepalingen in Wnb Art. 3.10 lid 1. met uitzondering van het opzettelijk doden.
Vrijstelling uitsluitend met gebruik van de toegestane middelen, op percelen waar teelt van appels en peren plaatsvindt
8. voor alle verbodsbepalingen in Wnb Art. 3.10 lid 1. met uitzondering van het opzettelijk doden.
Vrijstelling uitsluitend met gebruik van de toegestane middelen, op percelen waar teelt van appels en peren plaatsvindt
9. voor alle verbodsbepalingen in Wnb Art. 3.10 lid 1.

Bijlage 5. Stappen planstikstof depositie



Bijlage 6. Indicatieve Aeriusberekening

Toelichting indicatieve berekening

Met het stappenplan opgesteld door de rijksoverheid kan worden vastgesteld of geplande nieuwe activiteiten vergunningsplichtig zijn onder de wet Natuurbescherming (zie Bijlage 5). Daarin is de eerste stap om aan de hand van de AERIUS Calculator de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te berekenen. De stikstof uitstoot binnen een project is niet enkel afhankelijk van de uitvoeringsfase (is de aanleg- of bouwfase) van het project. Ook in de gebruiksfase kan sprake zijn van een verhoogde uitstoot van stikstof ten gevolge van toename vervoersbewegingen of uitstoot door andere stikstofbronnen (bijvoorbeeld verwarming van een woonwijk). In de Aerijs rekentool worden daarom twee aparte Aerijs berekeningen gemaakt: een voor de uitvoeringsfase en een voor de gebruiksfase. De hieronder uitgevoerde berekening is slechts een eerste indicatie waarmee een drempelwaarde voor stikstof-uitstoot wordt gegeven. Doel hiervan is inzicht te krijgen in de potentiële effecten van de ingreep op de stikstof uitstoot. De initiatiefnemer kan op basis hiervan de ingreep mogelijk bijstellen en/of verder gaan met stap 2 uit het stappenplan.

Bijlage 7. Stappenplan gebiedsbescherming



Regelink
Ecologie & Landschap

Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming in het kader van gebiedsbescherming

Doorlooptijd per stap

1 Ecologische quickscan/Voortoets 1 mnd

Ligt het plangebied in of werken de effecten van de ingreep (mogelijk) door op een Natura 2000-gebied of een Beschermd Natuurmonument?

JA

NEE U kunt de geplande werkzaamheden uitvoeren zonder overtreding van de Wet natuurbescherming.

2 Verstorings- en verslechteringstoets 2 mnd

Is er een kans op negatieve effecten op de kwaliteit van een Natura 2000-gebied of een Beschermd Natuurmonument?

JA

NEE U kunt de geplande werkzaamheden uitvoeren zonder overtreding van de Wet natuurbescherming. Er wordt geadviseerd om de toetsing voor te leggen aan het Bevoegd Gezag.

Zijn de negatieve effecten (mogelijk) significant?

JA

NEE Ga door naar stap 5.

3 Passende beoordeling 2 mnd

Blijven de negatieve effecten significant na het nemen van mitigerende maatregelen?

JA

NEE Ga door naar stap 5.

4 Toetsing aan ADC-criteria 1 mnd

Voldoet de ingreep aan de criteria voor Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compensatie?

JA

NEE Project kan geen doorgang vinden.

5 Vergunningaanvraag 3 mnd (sterk afhankelijk van doorlooptijd bij bevoegd gezag)

Vergunning wordt verleend onder voorschrift en beperkingen.

Voor meer informatie: www.regelink.nl

Bijlage 8. Stappenplan soortenbescherming



Regelink
Ecologie & Landschap

Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming in het kader van soortbescherming

Doorlooptijd per stap

1 Ecologische quickscan 1 mnd

Kunnen er beschermde soorten aanwezig zijn waarop een negatief effect door de ingreep niet is uit te sluiten?

JA

2 Soortgericht onderzoek 1-13 mnd

Zijn er daadwerkelijk beschermde soorten aanwezig?

JA

3 Mitigatie- en/of compensatieplan 1 mnd (uitvoering kan tot een jaar duren)

Blijven ondanks mitigerende maatregelen negatieve effecten aanwezig?

JA

4 Ontheffing aanvragen 3 mnd (sterk afhankelijk van Bevoegd Gezag)

In sommige situaties geeft het Bevoegd Gezag een ontheffing af. Kan ecologische begeleiding bijdragen aan het verzachten van effecten?

JA

5 Ecologische begeleiding bij uitvoering werkzaamheden afhankelijk van uitvoering

Met ecologische begeleiding kunnen effecten voorkomen of verzacht worden.

NEE U kunt de geplande werkzaamheden uitvoeren.
Soms zijn wijzigingen in het plan of de uitvoering noodzakelijk.

NEE U kunt de geplande werkzaamheden uitvoeren.

NEE Op basis van het mitigatieplan dienen door de initiatiefnemer maatregelen getroffen te worden om effecten te vermijden. Wijzigingen in het plan of uitvoering zijn noodzakelijk. In sommige gevallen dient ook ecologische begeleiding plaats te vinden. Direct door naar stap 5.

NEE Indien Bevoegd Gezag een ontheffing verleent, kunt u de geplande werkzaamheden uitvoeren.